

KULTÚRA

ROČNÍK XXII. – č. 11

DVOJTÝŽDENNÍK ZÁVISLÝ OD ETIKY

29. MÁJA 2019

Vydáva FACTUM BONUM, s. r. o. • Šéfredaktor TEODOR KRIŽKA • Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava • mobil: 0911 286 452 • e-mail: kultura@orangemail.sk • Cena 1,60 €

Kresba: Andrej Mišaneck

Bludisko právd v slobodnom priestore

Dostali sme k dispozícii slobodný priestor. Priestor, o ktorom sme si, možno teraz, so spätným pohľadom do zrkadla, naivne mysleli, že môžeme, alebo budeme môcť, autentickjšie uplatňovať individuálne možnosti sebaaprejavu. Postupne zistujeme, že sloboda prítomného času nespočíva v tom, koľko možností máme na výber, ale v tom, ako sa k „pretláčaným“ možnostiam v poskytovanom priestore postavíme. Prevládajúci, liberálny priestor, začal ponúkať alternatívne výbery.

„Obžerstvo“ slobodou je možnosť jedného výberu a autoritatívne delegované, resp. autoritatívne diktované pravdy slobody. Asociatívny pamäťový softvér Vám určite signalizuje, že hlavne s druhou alternatívou, ktorou je diktát slobody sa mnohí z Vás už v minulosti stretli a majú svoje skúsenosti. Nakoniec aj Heideg-

gerov cyklický čas nesie v sebe verziu, že všetko, čo je, už raz bolo. Neostáva len dodať, že s iným obsahovým nábojom. Podobne je to aj s individuálnymi možnostami slobodného autentického seba vyjadrovania.

Iné názory, než sú názory a konštatácie mainstreamových liberálnych právd, zaplňajú priestor prítomného času fóbomániou. Rozsah diagnostikovaných fóbii sa rozšíril o najčastejšie sa vyskytujúce fóbiky prítomného času. Islamofóbi, xenofóbi, homofóbi a mnohí iní ...“fóbi“ sú častým diskusným programom liberálnych „nositeľov jediných, absolútnych právd“. Fóbiky s takýmito diagnózami sa t. č. vyskytujú nadrozmerne množstvo, a to len z toho dôvodu, že majú iný názor, iný postoj, než aký prezentuje oficiálna liberálna mainstreamová pravda. Mnohým sa nakoniec môže

IVAN BINDAS

stať, že pri pohľade do zrkadla začnú trpieť dysmorfóbiou, pocitom „škaradosti“ zo samého seba v prípadoch, ak s ponúkanými pravdami nesúhlasia alebo k nim majú kritický postoj. „Takéto podsúvané pravdy sú mi vzdialené“, vraví váš vnútorný hlas a vonkajší kritický postoj. A už si ťa zaradia. To aby si si v procese liberálneho dozrievania dal existencionálnu otázku, „kto ja vlastne som a kam patím?“

Sloboda však spočíva aj v rešpektovaní slobody iných. To, že neprijímame, alebo máme kritický postoj k názorom, ktoré sú propagandisticky pretláčané, na rozdiel od minulosti pod inou značkou a obsahom, neznamená, že musíme byť zaradení do fóbických škatulí, ktoré z nás robia nepriateľov liberálneho systému. Liberálno má reprezentovať informačnú výmenu v rovine

„za a proti“ liberálnym pravdám, ale rozhodne nemá byť o „vyrábaní“ fóbických chorobopisov v prípade, že s týmito „novými pravdami“ nesúhlasíme. V opačnom prípade sa postupne bude stávať len kópiou alebo inou verziou autokratického režimu. Nútené akceptovanie a prijímanie diktovaných právd z nás robí nie slobodných jednotlivcov, ale jedincov odsúdených na slobodu. Takýto slobodný priestor namiesto toho, aby umožňoval vyjadrenia jednotlivcov, bez fóbických či iných diskvalifikácií, sa stáva priestorom obmedzenosti. Veď predpokladom slobodného konania je existencia alternatív, možnosti konať inak. Pokiaľ plávame s prúdom liberálnych právd, tak sa môžeme cítiť slobodne. Nie sme ničím a nikým obmedzovaní. Ak si vyberieme smer proti prúdu, dostávame nálepky neplavcov alebo plavcov, ktorí nemajú štýl.

(Pokračovanie na 2 strane)

Politika na Slovensku, a vlastne všetka politika u nás, za ostatného polstoročia, ba čo, od roku 1918, je politikou koloniálne spravovaného územia. Paradoxne, práve obdobie toľko oplývajúceho Slovenského štátu, bolo v skutočnosti jediným obdobím úspešného duchovného, kultúrneho aj materiálneho rozvoja slovenskej majority. Inak sa na slovenskej politike odrážal mocenský zápas o hegemoniu nad Európou, boj Británie a USA, spolu s ich vazalom Francúzskom, proti Nemecku. Na druhej strane to bola hrozba ešte väčšieho nebezpečenstva - bolševického Ruska. Kdesi medzi touto Charybdou a Scyllou sa zmie-

Bieda

TEODOR KRÍŽKA

tal aj náš severný slovanský brat Poľsko, ktoré si našlo štátnu ideu v katolíckom mesianizme, pripodobňujúc osudy poľského národa k osudom starozákonného ľudu.

Prirodzene, Slovensko nemá a nemôže mať nijaké iné ambície, ako prosto jestvovať. Okrem Sedembolestnej Panny Márie, ku ktorej sa utiekame, nemáme uprostred národov spojenca. Česi nás potrebujú iba ako navýšenie svojho miniimperializmu, ktorý vyplýva skôr z komplexu menejcennosti voči Rakúskemu a Nemeckému cisárstvu. Pre tento malý imperializmus však nemôžeme byť užitoční ako katolícky národ, preto sa na nás z Prahy valí všetko, čím sa duch Francúzskej revolúcie pokúša rozvariť na kašu európske kresťanstvo a jeho národy. Z juhu k nám zasa doliehajú hlasy iredenty, postavené na falošnej idey Maďarského kráľovstva, a nie mnohonárodného Uhorského kráľovstva. Košútovský šovinizmus bude aj pre budúcnosť zdrojom iskrenia a treba sa modliť, aby sme mali dostatok rozvahy ešte prv, ako sa niektorý z uchádzačov o panstvo nad Strednou Európou nerozhodne priliat benzín do tohto iskrenia, ako sa to stalo napr. na Ukrajine.

Kolaborantov so západnými liberálmi pred tridsiatimi rokmi sa teraz pokúšajú vytláčať tí, ktorí si prečítali niečo zo Štúra a jeho utopických predstáv o pomoci Slovákom zo strany Ruska. Najviac sa na tom usiluje priživiť predseda SNS Danko. Našťastie, robí to tak komicky, že v skutočnosti musí byť na posmech aj v Moskve. Ale tam sa zatiaľ tešia, že ich malé Slovensko svojou trochou pomáha vymaňovať z izolácie. Má to síce v skutočnosti pre Rusko iba vnútropolitický význam, ale ani to nie je na zahodenie.

Medzitým čakáme na skutočnú národnú kresťanskú správu vecí verejných doma i navonok.

Bludisko právd...

(Pokračovanie z 1. strany)

Umiestnia Vás do archívnych priestorov, alebo ak Vám nedajú pečiatku „fóba“, tak Vás zaradia do koša predsudkov. Stávate sa pešiakom, ktorý ignoruje modernitu. Absencia vzťahového dialógu, ktorý má byť charakteristikou slobodného priestoru, je citeľná.

Zygmunt Bauman, poľsko-britský sociológ je autorom výrazu tzv. tekutá modernita. Je to výstižná charakteristika pre stav súčasnej spoločnosti, žijúcej, alebo prežívajúcej v stave „liberálneho slobodna.“ Nielen tej našej. Globálne zasahuje prevažnú väčšinu sociálnych teritórií. Tekutá modernita je premenlivá, prchavá, silne individualizovaná, konzumná, globalizovaná. Jej dominantnou charakteristikou je absencia stabilných oporných bodov. Stabilnejšie entity ktoré by kovali a zachovávali hraničný priestor v interakčných výmenách. Pravdy a pravdľá, ktoré sa v súčasnosti produkujú, vznikajú a zanikajú. Sú tekuté. Neostáva po nich nič pevné, zásadové, čo by poskytovalo jednotlivcom „hranično“ v ich slobodných sebaobjavoch. A tak sme obklopení a samozrejme aj zaťaženi „obzerstvom“ slobody, čo znamená, že každý má právo na svoju individuálnu slobodu, prezentovaním tej svojej, vlastnej pravdy. Vzniká bludisko alebo chaos premenlivých „slobodných právd“.

Táto skutočnosť ešte nie je až taká zaťažujúca. Kritickým je stav, v ktorom sa slobodný priestor presýtený pravdami dostáva do kómatického stavu. Kómatický stav je stavom nezohody. Pokiaľ ľudia nedosiahnu zhodu o hraniciach ohraničenia prejavov vlastnej autonómnej slobody tak slobodný priestor bude bojiskom systémových a individuálnych Právd. Svojimi individuálnymi slobodnými prejavmi a pravdami prekračujeme vlastný priestor a zasahujeme do slobodných priestorov iných. Negatívnu výmennú obojstrannosť spočívajúcu v ne-rešpektovaní individuálnej autonómie môžeme porovnať so systémovým vnucovaním „slobodných“ paradigiem režimom liberálnej demokracie. Buď ich prijímame alebo sme zaradení do „zberných odpadových košov“. Francúzsky filozof Emmanuel Levinas výstižne nazval takýto stav „totalitou slobôd“.

Akoby prevládalo animálne uchopovanie slobodného priestoru prostredníctvom slobodných vyjadrení či sebaobjavení. „Čím väčší priestor pohltím svojou vlastnou subjektívnou slobodnou pravdou, tým sa cítim alebo som slobodnejší“, zaznieva z výkrikov tých, ktorí slobodný priestor pochopili mocensky. Tento priestor sme transformovali na konkurenčné bojisko pretlačania, či už systémovo inštalovaných právd, alebo právd individuálnych. Neuvedomujeme si základnú podstatu využívania slobodného priestoru. Sloboda, názor, pravda toho druhého

nie je konkurencia mojej slobode, mojej pravde. Ak nebudeme nerešpektovať túto skutočnosť, dávame možnosť vzniku chaosu slobôd a nimi ponúkaných právd. Slobodný priestor sa atomizuje a naplnia mocenskými siločiarami, „ktorý a koho slobodný názor“ je ten adekvátny a správny. Zo slobodného priestoru, ktorý relatívne máme k dispozícii, sa stráca jedna zo základných cností.

Rešpekt, či už v procese systémového pretlačania univerzálnych Právd, ktorých implementovanie jednotlivých systémov ponúka (t. č. prevládajúca expanzia právd liberálnej demokracie) ako aj vzájomný rešpekt „vo výmene právd“ v interakčnom procese jednotlivcov. Tým, že sa stráca rešpekt, približujeme sa k engelsovskej predstave „vnútenia pravdy.“ Donútením ľudí k súhlasu, k prijatiu našej pravdy im robíme vlastne láskavosť, pretože tá naša pravda je ta pravá, ktorú by chceli aj oni, keby neboli zaslepení inými názormi, alebo aj sami sebou.

Takže slobodný priestor, v ktorom „dnes už platí hocičo“, ako to vyjadril rakúsky epistemológ Paul Karl Feyerband, sme rozkričali krikom „právd“, v ktorom často nie je podstatné, čo kričieme, ale podstatnejším je fakt, kto, ako nahlas a ako dlho kričí. Jeho Pravda platí.

IVAN BINDAS

Nedávno som s údivom sledoval vystúpenie predsedu Európskej komisie Jeana-Clauda Junckera, ktorý v európskom parlamente hovoril o tom, že treba zabrániť „nebezpečným populistom“ dostať sa do europarlamentu. V jeho ponímaní sú „nebezpeční populistí“ politici, ktorí chcú zachovať národnú suverenitu svojich štátov, kresťanský charakter Európy, upozorňujú na chyby Európskej únie, nechcú centralizovanú moc Bruselu a odmietajú pokorne prijať niektoré nezmyselné nariadenia z Európskej únie.

Ákí politici sú však, podľa môjho názoru, skutočnou hrozbou pre Európu? Podľa mňa ženie Európu do záhuby najmä početná skupina

nôt. U tohto typu politikov je presadzovanie svojich názorov a multikulturalizmu, obdoby niekdajšieho marxistického internacionalizmu, zrovnateľné s názorovým totalizmom. V ponímaní neomarxistických politikov už utláčateľmi nie sú bohatí veľkokapitalisti, ale bežní ľudia, ktorí majú odlišný názor ako oni. Starí marxisti chceli presadiť majetkovú rovnosť, tí noví, schovaní pod rúskom akejsi progresívnej ľavice, chcú zase presadiť kultúrno-názorovú rovnosť. Paradoxne, práve násilná politika multikulturalizmu a nútenej diverzity vedie k tomu, že v západných krajinách to už všade začína vyzerat rovnako.

Že to medzi stúpecami takzvanej „modernej“ ľavice zaváňa totalitou, sa

Liberálny fanatizmus ničí

Európu aj Slovensko

europolitikov patriacich do prúdu ľavicového liberalizmu. Títo politici často bývajú označovaní aj ako neomarxisti, pretože mnohé ich myšlienkové pochody skutočne korešponujú s marxizmom. Nulová národná identita, presadzovanie nadpráv rôznych menšín, radikálny feminizmus, propagácia LGBTI, potlačanie náboženstva (ale iba kresťanského), multikulturalizmus a sklony k totalitarizmu. To všetko patrí k základnej výbave týchto liberálnych ľavicárov, resp. neomarxistov.

Možno práve v duchu Marxových téz títo ľavicoví liberáli pretlačajú akýsi bruselský marxizmus reprezentovaný silným centralizmom v rozhodovaní, okliešťovaním suverenity národných štátov a potláčaním kresťanských hod-

môže presvedčiť každý, kto si dovoli nesúhlasiť s ich názormi. Práve toto sú politici, ktorých sa treba obávať, pretože sú pripravení nastoliť novú tyranu, kde každý s iným názorom bude potenciálny nepriateľ. Silná kampaň voči národne a kresťansky orientovaným politikom ukazuje, že liberáli a „progresívna“ ľavica majú z prípadnej zmeny verejnej mienky oprávnený strach. V budúcnosti sa teda môžeme tešiť na ešte tvrdšie pokusy o postihovanie názorových oponentov zo strany liberálnych fanatikov.

A práve preto sa nesmieme poddať – teraz, ani potom.

MILAN UHRÍK
poslanec NR SR
za LS Naše Slovensko

Prosba k priaznivcom Kultúry

Najľahšia forma podpory nášho časopisu je predplatné,
z ktorého príjem je predsa len o málo väčší
ako zo stánkového predaja.

Predplatiť Kultúru si môžete jednoducho
na e-maile: Ganisinova.Renata@slposta.sk

Nepoľavujte v ušľachtilem úsilí,
prispejte na číslo účtu Kultúry
v Slovenskej sporiteľni

IBAN

SK690900000000000000170427664

Kresťanstvo dnes čelí najväčšej konfrontácii, akú ľudstvo kedy preživalo. Pochybujem, či široké kruhy americkej spoločnosti, alebo vôbec široké kruhy kresťanskej spoločnosti, si plne uvedomujú vážnosť situácie. Dnes však stojíme tvárou v tvár pred konečnou konfrontáciou medzi Cirkvou a anti-cirkvou, medzi Evanjeliom a anti-evanjeliom, medzi Kristom a Anti-kristom. Je to konfrontácia, ktorá je v plánoch Božej Prozreteľnosti. A keďže je tu z Božieho dopustenia, musíme ju pokladať za skúšku, ktorú Cirkev musí prijať a s odvahou sa s ňou vyrovnáť.

*Sv. pápež Ján Pavol II.
na 41. Eucharistickom kongrese
vo Filadelfii (USA) v auguste 1976.*

V katolíckom svete spôsobil nebyvalý rozruch obsiahly list (správnejšie by bolo hovoriť o eseji), ktorý sa začiatkom apríla objavil v regionálnom bavorskom časopise Klerusblatt. Autorom listu je emeritný pápež Benedikt XVI.

V úvodnej časti pápež Benedikt píše, že podnetom k napísaniu tohto listu bolo stretnutie/synoda predsedov biskupských konferencií, ktorú zvolal pápež František 12. septembra 2018 a ktorá bola zahájená 21. februára 2019. Témou stretnutia bolo riešenie súčasnej krízy v Cirkvi, spôsobenej hlavne sexuálnymi pokleskami mnohých kňazských a rehoľných osôb.

Benedikt koncipoval svoj list medzi septembrom 2018 a februárom 2019. Jeho list bol určený predovšetkým predsedom biskupských konferencií zhromaždeným v Ríme v dňoch 21. – 24. februára 2019. Poukazom na niektoré dôležité, ale pritom obchádzané a zanedbávané skutočnosti, chcel ich pripomenúť účastníkom synody, aby im pomohol identifikovať korene krízy a hľadať účinné riešenie. Prihovára sa k nim otcovskými slovami: „Chcem pripísať dvomi-tromi pripomienkami, aby som vám takto prišiel pomôcť v tejto ťažkej hodine.“

List bol adresovaný štátnemu tajomníkovi Pietrovi Parolinimu a mal byť doručený každému účastníkovi biskupskej synody. Pokiaľ je známe, ani jeden z adresátov list nedostal a o jeho obsahu nikto z nich nevedel. Štyridsať dní po skončení synody sa emeritný pápež rozhodol list zverejniť v časopise Klerusblatt.

Benediktov list pozostáva z troch častí. V prvej časti poukazuje na širší sociálny kontext, v rámci ktorého dnešná kríza vznikla a ako sa šírila, pričom uvádza konkrétne prípady a konkrétne miesta. V druhej časti poukazuje na následky, ktoré tieto poklesky so sebou priniesli. A napokon v tretej časti predkladá svoju predstavu, ako reagovať a čo podniknúť, aby sa kríza mohla úspešne prekonať.

Benedikt pripomína, že ku katastrofálnemu uvoľneniu mravov v spoločnosti došlo s príchodom tzv. sexuálnej revolúcie, ktorá prebiehala v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch minulého storočia a zasiahla aj Cirkev. Odolnosť voči infekcii bola v radoch Cirkvi oslabená pod vplyvom niektorých liberálnych teológov. Pod nárazom tohto nového postoja dochádzalo k odbúraniu tradičnej morálky v podobe odklonu od prirodzeného zákona a morálneho absolutizmu, k morálnemu relativizmu.

Benediktov recept na riešenie krízy je v svojej podstate až prekvapujúci v svojej samozrejmosti a jednoduchosť: návrat k autentickému láske Boha a k hlbokému viere našich predkov. Zlo, ktoré sa tak ošklivo prejavuje v úpadku sexuálnej morálky, nie je nič iné ako odmietanie lásky k Bohu a ignorovanie jeho prikazov!

Teologicko-morálna kríza dosiahla dramatické rozmery v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch.

FRANTIŠEK VNUK

Benedikt prehovoril

V januári 1989 pätnásť katolíckych teológov zverejnilo tzv. Kolínsku deklaráciu, v ktorej autori analyzujú konfliktové body medzi magisteriom Cirkvi a úlohou teológie, pričom veľmi negatívne kritizujú súčasný stav. Ohlas tejto deklarácie sa „veľmi rýchlo rozrástol v mohutný pokrik nesúhlasu s magisteriom Cirkvi“. K pôvodným podpisom deklarácie pribúdali ďalšie, takže v krátkom čase dohromady 163 teológov z Nemecka, Rakúska, Švajčiarska, Holandska, Francúzska sa hlasite domáhalo reformných opatrení, sťažovalo na „nový rímsky centralizmus“, kritizovali pápežskú neomylnosť vo veciach viery a mravov, atď. Medzi nimi boli mená takých známych osobností ako Eduard Schillebeeckx, Johann Baptist Metz, Hans Küng, Norbert Greinacher, Ottmar Fuchs, Bernard Häring a ďalší.

Pápež Ján Pavol II. jasne videl nebezpečenstvo týchto bludných názorov a v auguste 1993 vydal encykliku Veritatis splendor (Benedikt bol jej spoluautorom), kde obhajuje kresťanskú pravdu a katolícku morálku. Avšak tí, ktorým bola encyklika adresovaná, nepočúvali hlas starostlivého pastiera a naďalej trvali na svojskom chápaní katolíckej morálky, čo malo zhubný vplyv nielen na Cirkev, ale na celú spoločnosť.

Benedikt sa trpkosť sťažuje, že v Cirkvi boli teológovia a biskupi, „ktorí odmietali takmer celú katolícku tradíciu a namiesto nej sa usilovali zaviesť vo svojich diecézach akúsi novú a modernú katolicitu. Hodno tu vari spomenúť aj to, že vo viacerých seminároch študenti, ktorí čítali moje knihy, sa pokladali za nevhodných pre kňazské povolanie. Moje knihy bolo treba skrývať ako závadnú literatúru, alebo čítať iba potajomky“.

Pod titulom „duch II. vatikánskeho koncilu“ sa uvádzali do života revolučné zmeny a vonkoncom škodlivé „reformy“. Píše: „Nový konkilový prístup (tzv. konciliarita) sa chápal v takom zmysle, že treba zaujať kritické alebo negatívne stanovisko voči existujúcej tradícii, ktorá sa musí nahradiť novým, radikálne otvoreným vzťahom voči svetu“.

V tejto atmosfére morálnych neistôt a pochybností vidí Benedikt korene dnešnej krízy. Otvorenie a prispôbovanie sa súčasnému svetu, prepojenie teológie s modernou

psychológiou, antropológiou, sociológiou, psychoanalýzou a inými vednými odbormi, sa dialo na úkor kresťanského obsahu a poslania. Tradičná náuka Cirkvi – magisterium – sa ocitla pod stále rastúcim tlakom „diktatúry relativizmu“.

Vlažnosť teológie mala za následok morálnu vlažnosť do takej miery, že sexuálne zneužívanie mladistvých (pedofília) – podobne ako homosexualita – sa začali pokladať za priro-

A pokračuje: „Je poľutovaniahodné, že dnes je mnoho takých, čo vidia Cirkev akoby akúsi verzia politického aparátu. Takmer výlučne sa o nej vyjadrujú v politickej terminológii. Vzťahuje sa to aj na biskupov, ktorých obraz Cirkvi budúcnosti sa predstavuje veriacim cudzou politickou frazeológiou. Kríza, spôsobená sexuálnym zneužívaním, ich potom vedie k tomu, že pokladajú súčasnú Cirkev skôr za

mentátorov a teológov reagovali veľmi rozhorčene, tradičné katolícke časopisy a webové stránky, ako aj viacerí vysokí cirkevní predstavitelia privítali Benediktove pripomienky s netajeným súhlasom.

Domenico Agasso, súčasný koordinátor portálu Vatican Insider sa vo svojej kritike stavia k vystúpeniu emeritného pápeža veľmi odmietavo a zazlieva mu, že vôbec prehovoril. Podľa jeho názoru „koexistencia

džený prejav ľudskej sexuality a teda celkom normálny a dovolený jav.

Bohužiaľ, takto chápané „otvorenie sa svetu“ znamenalo kritické opúšťanie múdrosti tradície a múdrosti starcov i našich predkov. „Oslabenie a zanedbávanie morálnej učiteľskej autority Cirkvi muselo nevyhnutne mať následky v rozličných oblastiach pôsobenia Cirkvi... Vytvárali sa homosexuálne skupiny, ktoré sa prejavovali celkom otvorene a významnou mierou zmenili spôsob formácie bohoslovcov v seminároch.“

Benedikt lamentuje: „Spoločnosť bez Boha – spoločnosť, ktorá Ho nepozná, alebo tvrdí, že Boh nejstojí – je spoločnosťou, ktorá stratila svoj vnútorný rozmer. Uistujú nás, že keď sa spoločnosť zbaví Boha, keď Boh v nej „umrie“, ona sa oslobodí. V skutočnosti však smrť Boha v spoločnosti znamená koniec slobody, pretože zomrela hodnota poskytujúca správnu orientáciu. Zbavili sme sa kompasu, ktorý nám ukazuje správny smer tým, že nás učí, ako rozoznávať dobro od zla... V západnej spoločnosti Boh sa vytratil z verejného života a následne spoločnosť nemá nič, čo by mohla ponúknuť. A to je dôvod, prečo sa ona stala spoločnosťou, z ktorej sa postupne vytratil aj humanita. V určitých bodoch to došlo tak ďaleko, že zrazu zisťujeme, že to, čo je zlé a čo nič človeka sa stáva normálnou bežnou vecou.“

Na záver Benedikt kladie otázku: „Čo treba robiť? Či naozaj je potrebné vytvoriť novú Cirkev, ktorá by nás z krízy vyniesla?“ A hneď aj odpovedá: „Nuž, takýto pokus sme tu už mali a vidíme, že sa nevydaril. Iba poslušnosť a láska k nášmu Pánovi Ježišovi Kristovi nám môže ukázať východisko. A teda v prvom rade pokúsme sa odnova a z nášho vnútra pochopiť, čo Pán od nás chce a čo s nami chce“.

Náznamom i otvorene Benedikt argumentuje, že pravá reforma Cirkvi znamená duchovnú a morálnu obnovu v Kristovi a nie odkresťančovanie Cirkvi a pokusy urobiť z nej čosi ako svetovú neziskovú organizáciu, kde globálne otepľovanie je dôležitejšie ako vnútorné presvedčenie, že Boh je zdroj a cieľ človeka a všetkého stvorenia.

niečo neprijateľné, čo musíme vlastnými rukami nanovo preformovať. Lenže takáto ľudsky preformovaná Cirkev nemôže byť nádejným východiskom.“

Na obranu Cirkvi má Benedikt povzbudivé slová, ktoré vyznievajú varovne, ale aj otcovsky: „Mohlo by sa to dnes pokladať priam za urážku Pána Boha, keď niektorí kritici Božiu Cirkev označujú a vyhlasujú za zlú, aby nás takto od nej odcudzili. Nápad, že by sme my ľudia boli schopní vlastnými silami vytvoriť lepšiu Cirkev, je v skutočnosti pokúšením a úmyslom diabla, ktorý nás chce odpútať od živého Boha úplne klamnou logikou, ktorou sa tak ľahko nechávame zvesti.“

Ani v dnešnej krízovej situácii Cirkev nepozostáva iba zo zlých rýb a z kúkoľ. Božia Cirkev aj vo svojej dnešnej podobe je nástrojom, prostredníctvom ktorého nám Boh poskytuje spasu. Sám Ježiš priravnával Cirkev k sieti spustenej do mora, z ktorej potom sám Pán Boh oddeľuje zlé ryby od dobrých. V evanjeliu máme podobnosť o Cirkvi ako o poli, na ktorom vyrastalo nielen dobré semeno, ktoré tam zasial sám Pán Boh, ale aj kúkoľ, ktorý tam kradmo („kým ľudia spali“) zasial protivník. Žiaľ, ten kúkoľ na Božom poli je dnes až príliš viditeľný a tých zlých rýb v sieti je až priveľa. Ale aj napriek tomu pole je ešte stále Božie pole a sieť ostáva naďalej Božou rybárskou sieťou. Ako to bolo často aj v minulosti, aj dnes je tam nielen burina a zlé ryby, ale aj Božia úroda a dobré ryby. Pripomínať a zdôrazňovať tieto skutočnosti nie je nesprávnou aplikáciou apologetiky, ale potrebnou službou Pravde.

Je veľmi dôležité, aby sa ľži a poloprávdy diabla konfrontovali pravdou. Áno v Cirkvi je aj zlo, aj hriech. Ale aj napriek tomu stojí ona aj dnes svätá a nezničiteľná. Aj dnes je mnoho kresťanov, ktorí pokorne veria, trpia a milujú a v ktorých sa pravý Boh a láskavý Boh zjavuje ľudstvu. Aj dnes má Cirkev mátyrov vydávajúcich svedectvo svetu. Treba len viac spozornieť, aby sme ich videli a počuli.“

Reakcia na list pápeža Benedikta bola neočakávane zaujímavá. Spočiatku krátke rozpačité mlčanie, po ktorom nasledovala záplava komentárov. Kým liberálna skupina ko-

medzi dvomi pápežmi je možná iba vtedy, ak emeritný pápež ostáva úplne neviditeľný v úzadí“ (La coabitazione tra i due Papi è possibile solo se quello emerito sa restare in visibile).

Ďalší známy vatikanista, Robert Mickens, britský korešpondent týždenníka The Tablet, vyčíta Benediktovi, že je zajatcom minulosti a nemá dosť odvahy vyrovnáť sa s realitou prítomnosti. Kladie rečnícku otázku: „What world does this man live in?“ (V akom svete ten človek žije?).

A podobne aj Michael S. Winters, korešpondent vari najznámejšieho liberálneho portálu The National-Catholic Register. Svoju obsiahlu analýzu Benediktových pripomienok uzatvára vetou: „Celkovo toto je poľutovaniahodný text, ktorý iba poškodí povest' bývalého pápeža.“ (But, on the whole, this is a regrettable text that will only harm there putation of the former pontiff.)

Asi najbolestnejšie sa dotkla Benedikta reakcia jeho krajanov združených v Nemeckom združení morálnych teológov (Deutsche Arbeitsgemeinschaft Moraltheologie), ktorí obviňujú tak jeho ako aj pápeža Jána Pavla II., že nekonal tak, ako koná František dnes. V svojom prehlásení (zo 14. apríla 2019), ktoré v mene 40 teológov podpísali dvaja profesori, Christof Breitsamer a Stephan Goertz, sa tvrdí, že Benediktove argumenty „ako celok sú neúspešným a bezcenným príspevkom k diskusii o morálnej kríze v Cirkvi“. Dokonca ho obviňujú, že hanobí nemeckú teológiu, pretože o nej píše, že od šesťdesiatych rokov minulého storočia je v úpadku. Zazlievajú mu, že má výhrady voči súčasnému morálno-teologickému úsiliu, ktoré kladie dôraz na slobodu a zodpovednosť a že odmieta prijať najnovšie vedecké poznatky o sexuálnom zneužívaní.

Je zrejme, že všetci títo kritici pokladajú vstup emeritného pápeža do debaty za nevítaný. Benediktov pohľad na krízovú situáciu je totiž v rozpore s názormi liberálnych teológov, biskupov, ba v určitom zmysle i samého pápeža Františka. Otvorene to napísal Phil Lawler, vydavateľ portálu Catholic World News: „Títo dvaja pápeži – súčasný a predchádzajúci – vo svojich názoroch na sexuálne poklesky a s nimi súvisiaci škandál, sú navzájom od seba na míle

vzdialení. Benedikt vo svojom liste nikde nespomína klerikalizmus, zatiaľ čo pápež František nikde nehovorí o mravnom úpadku, ktorý Benedikt pokladá za koreň a príčinu sexuálnych škandálov.”

Benediktovi kritici majú vo všeobecnosti dve výhrady voči jeho listu: 1. zazlievajú mu, že vôbec prehovoril; 2. pokladajú jeho list za nevhodnú kritiku reformného úsilia svojho nástupcu Františka.

Na obe tieto námietky výrečne a presvedčivo odpovedal kardinál Müller, emeritný prefekt Kongregácie pre náuku viery. V rozhovore s Riccardom Casciolim, redaktorom časopisu La Nuova Bussola Quotidiana (15. apríla 2019) povedal: „Áno, emeritný biskup nemá čo hovoriť do riadenia Cirkvi. Ale keď ide o doktrinálne veci, mravy a vieru, nesmie mlčať, musí sa ozvať. Zaväzuje ho k tomu Boží zákon. Každý biskup pri svojej biskupskej vysviacke za slávnostne zaviazal ochraňovať poklad viery (depositum fidei). Emeritný rímsky biskup a veľký teológ Ratzinger má teda nielen právo, ale aj povinnosť prehovoriť a vydávať svedectvo zjavenej pravdy.“ Na otázku, aké dôsledky očakáva od Benediktových poznámok k situácii, kardinál Müller odpovedal: „Dúfam, že sa nájde osobnosť, ktorá začne problém sexuálneho zneužívania riešiť jasnou a správnou metódou. Viniť zo všetkého klerikalizmus, je nesprávny prístup.”

Očakávalo by sa, že okolo týchto závažných pripomienok emeritného pápeža sa rozvinie bratská diskusia. Na strane zodpovedných vatikánskych kruhov sa však na Benediktov list reagovalo mlčaním.

V apoštolskom liste (motu proprio) *Vos estis lux mundi* (z 9. mája 2019), ktorý nadobudne svoju platnosť 1. júna 2019, pápež František uvádza nové zákony a nový prístup k sexuálnym priestupkom kňazských a rehoľných osôb. V liste sa síce spomína „konverzia srdca“, ale chýba ráznejší dôraz na tie kľúčové body reformy, ktoré predkladá Benediktov list: reforma kňazskej formácie, aktívna láska k Bohu a dôsledné dodržiavanie Božích prikázání. Lebo keď kňaz (a rovnako to platí aj pre laika) bude precítene milovať Boha, zachovávať všetky jeho prikázania (vrátane VI. Božieho prikázania – *Nescudzoložíš!*) k nijakým sexuálnym pokleskom nedôjde.

V spomínanom apoštolskom liste pápeža Františka sa hovorí: „Prípady sexuálneho zneužívania sú hrubou urážkou Pána Boha, spôsobujú fyzickú a psychologickú ujmu obetiam zneužívania, škodia spoločenstvu veriacich... Aby sa tieto nežiaduce javy v akejkoľvek svojej podobe už nikdy neopakovali, je potrebná hlboká a trvalá konverzia srdca, sprevádzaná konkrétnymi a účinnými opatreniami, ktoré sa budú vzťahovať na každého člena Cirkvi.”

Tieto konkrétne opatrenia prikazujú nahlásiť všetky prípady sexuálneho zneužívania s významným dodatkom: kauzy riešiť nielen v rámci vnútrocirkevných procedúr, ale každý podozrivý prípad oznámiť aj občianskym orgánom a spolupracovať s nimi v legálnom konaní.

Nuž, modlíme sa, aby v tomto úsilí Pán Boh pomáhal nájsť úspešné východisko z krízy!

FRANTIŠEK VNUK

Slávny kazateľ východnej Cirkvi v prvých storočiach, svätý Ján Zlatoústý (349-407), zanechal myšlienku: „Ježišove slová v Evanjeliách sú ako ostrý nôž lekára, ktorý sa zarýva do hnisavých rán našej duše; ale hneď sú aj hojivým olejom, ktorý Ježiš vlieva do rán nášho srdca.“

Ježiš Kristus, náš Pán sa nikomu v Evanjeliách nezalieča, ani sladko zbožne neutišuje. Skôr burcuje zástupy, ktoré idú za ním. Dnes tiež vyzýva z pohodlného „zápečníctva“ a v pravom slova zmysle znepokojuje. Vniká až do najskrytejších kútikov duše. Aj tam, kam nedovoľujeme vstúpiť nikomu. Lež Ježiš nechce iba zraniť, ukázať nemilosrdne našu biedu, akoby v zrkadle. Jeho slová sú ostré, ale nie ľadovo chladné. Cítiť z nich vždy úprimný záujem o človeka takeho, aký je. Jeho reč preto napokon vždy hojí, upokojuje, dáva nádej, silu, odvahu a radosť do života.

Istú tvrdosť, prísnosť, spojenú so satirou, vycítíme aj z Ježišovej reči v poslednom nedeľnom Evanjeliu pred Pôstnou dobou (por. Lk 6,39-46). V prebiehajúcom cirkevnom roku je už akoby jej úvodom. Svätý Lukáš pozberal viacero Ježišových výrokov, poučení, napomenutí a zásad. Veď každú z tých viet by bolo

možno rozvinúť do celého programu nového konania.

Nechajme sa osloviť, vprovokovať a ak treba i zraniť Ježišovými slovami! Hneď prvým napomenutím vo forme otázky: „Môže viesť slepý slepého? Nepadnú obaja do jamy?“ (Lk 6, 39)

Ježiš vychádza zo skutočnosti: Bola otázkou duchovným vodcom ľudu; a zostáva aj dnes otázkou vodcom, ale aj na tým, ktorí sa dávajú viesť. Tento rok nás čakajú voľby do Európskeho parlamentu (na Slovensku aj voľby prezidenta). Teraz, v predvolebnom období, v prebiehajúcej volebnej kampani, sa ponúkne kazateľom hneď nasledovná

Otázky a odpovede

aplikácia: Komu sa zveríme pri volebnej urne?! Akému vodcovi či vodcom? Tomu, kto bude najviac sľubovať, bez toho, že by mal úprimné úmysly i splniť čo sľubuje? Alebo tomu, kto bude sľubovať veci, ktoré sa zaličujú malým, úzkym osobným záujmom, bez ohľadu na spoločné dobro všetkých? Deťom a dcéram svetla, alebo tmy? Pozorujme však Ježišov výrok hlbšie. Osobnosti, vodcov, hľadáme v nejakom zmysle všetci, i vo veciach veľmi základných. V obvyklom zmyslení sa z jednej strany s veľkou dávkou sebadôvery spoliehame sami na seba. No z druhej strany hľadáme často priam zúfalo vodcu. Neraz veru trpíme mučivým sklamaním, keď ho nenachádzame. Keď niet osobnosti – človeka, ktorému by sme mohli darovať dôveru. Takého, ktorý by bol schopný spofahlivo ukázať cestu. Lenže: kde ho hľadáme, toho vytúženého vodcu? Hľadáme ho tak, aby sa na nás nesplnila Ježišova výstaha: Keď slepý vedie slepého, obaja spadnú do jamy!

Možno sami vedíme iných, ktorí sa nám s dôverou zverujú, či chcú zveriť. Prijat' za pravdu, čo im hovoríme. Pýtajme sa: „Sme vodcami istými, múdrymi, vidiacimi...? Sme vodcami blízkymi, ľudskými?“ Myslí, nie je ľudským vodcom ten, ktorý sa nazdáva, že vedie slepých, že jedine on správne vidí.

Po 2. Vatikánskom koncile (1962-1965) si Cirkev pre svoju vlastnú prax, nadovšetko pre konanie duchovnej hierarchie v nej, ustálila významnú zásadu: Pravda a dobro sa hľadá vždy spoločne. Hľadá ten, komu bolo zverené vedenie spolu s vedenými. Konečné rozhodnutie patrí síce tomu, kto nesie i poslednú zodpovednosť, ale cesta k nemu musí byť spoločná. Veď kto bol postavený do čela spoločenstva, nie je vodcom slepých, lež vidiacich! Ďalšia Ježišova výzva je tiež vo forme otázky: „Prečo vidíš smietku v oku svojho brata a vo vlastnom oku brvno nezbadaš (Lk 6, 41)?“ Môžeme uvedenú Pánovu kritickú, vždy aktuálnu otázku aplikovať na osobný život v spoločnosti a v Cirkvi. Akosi zo zvyku si večne sťažujeme iba na druhých. Zoči-voči nedostatkom, nevyriešeným otázkam, všeobecným blediam, obžalujeme pravidelne iných. V našej občianskej pospolitosti nesú za všetko vinu politickí predstavitelia, národní hospodári, ten, či onen minister, tá alebo iná strana... V Cirkvi sú vinníkmi kňazi, biskupi, i sám pápež... Prečo vlastne nie? Pritom sami nie sme bez chýb. Nevidíme brvno v našom oku. Tým brvnom sú moje vlastné zlyhania, nezodpovednosť, moja nedôvera v seba a iných. Nedôvera v Boha, jeho blízkosť a pomoc. Spoločnosť závisí od jej múdrych vodcov, bezpochyby. Myslí, však, že o-

mnoho hlbšie závisí od úrovne tých, ktorí v nej kvalitne žijú. Ich zlyhanie nie je iba slamkou viny, lež brvnom, ktoré nemožno prehliadnuť!

Nakoniec ešte Ježišovo podobnenstvo o strome. Jeho príklad o dobrom a zlom strome. Chcel by som ho porozumieť opäť pre súčasný stav; ako prísľub, uistenie, ale zároveň aj ako výstrahu a varovanie. Je výzvou, aby po nás ostalo ovocie, niečo dobré nami prežitého života. Hej, prísľubom, rečou nádeje, radostného výkladu je Pánova reč o dobrom strome. Kde rastie dobrý strom, tam sa skôr-neskôr zjaví aj dobré plody. Zjaví sa iste! Slová Pána Ježiša sú prísľubom a povzbudením všetkým, ktorí sa v našom svete úprimne usilujú o pravdu, spravodlivosť a lásku. Teda investujú svoje sily a svoj čas do služby dobrej veci. Pritom sú však aj pokúšaní k ochabnutiu, rezignácii, pretože nevidia výsledky svojich námah a obetí. Práve ich chce Ježiš svojím obrazom povzbudiť, vzpriamiť. Práve takým dáva svoje bohoľudské slovo, svoje uistenie: „Neboj sa, ver! Keď si ty dobrým stromom, z tvojich námah sa zrodí dobro!“

Som presvedčený, zrodí sa celkom iste! Lebo ten dobrý strom je dobrý zvnútra. Človek, o ktorom možno povedať, že je vo svojom najhlbšom vnútri dobrý. Človek rýdzi, pravdivý. Svedčia o ňom jeho dobré skutky; sú ovocím, ktoré prináša. Z neho vyvierajú dobro aj navonok, aj pre iných. Zároveň je Ježišova reč výstrahou, varovaním: Kde rastie zlý strom, tam sa objavia nevyhnutne zlé plody. Lebo zlý strom je zlý aj zvnútra. Je to človek, vo svojom vnútri zlý. Nie ten, ktorý má iba svoje chyby, slabosti ľudskej krehkosti. Lež človek nosiaci v sebe zlobu. Asi sme to už všetci dakde zažili - vo forme človeka falošného, intrigána, tvrdého, neprajného. Človeka, ktorý priamo trpí, keď sa iným robí dobre, človeka žiarlivého, závistlivého. Treba ho spoznať, zlého človeka; aby sme sa uchránili pred zlými plodmi jeho zloby!

Lenže ak treba, spoznajme tento zlý strom aj v nás samých. Lebo aká je skutočnosť? Aj v našom vnútri rastie dobrý strom vedľa zlého. Ten zlý strom v nás máme s pomocou Božieho „záhradníka“ orezávať a zušľachťovať celý život! Nech sa nikdy nestane, že by sa cestou nás dostávalo zlo do sveta a šírilo v ňom!

Akokoľvek Ježiš rozprával tvrdo, jeho reči v Evanjeliách však nikdy nezanechajú človeka bez nádeje. Bez radostného pohľadu na svet a život. Nikto ho nemá prežívať vnútorne ubitý, bez novej chuti do života. Nech teda Ježišove slová dnes opäť povzbudia, vždy vnútorne očistia, oslobodia, uzdravia a vyšlú do života s novou nádejou a radosťou!

Mons. RUDOLF MASLÁK

LUCIA ŽUŽOVÁ

Srdcom Slovenka

Kráčam Slovenskom cestami s krížom,
kde naši predkovia modlievali sa,
keď vracali sa z poľa.
Keď zrno zasiali i úrodu zožali,
keď plody svojej práce ženičky na trhy prinášali.
Kristov kríž bol pre nich odpočinkom,
povzbudením i útechou,
pozdvihli oči k nemu, i povzdych krátky,
aby Boh zhlíadal na nich,
aby požehnal ich námahu a dietky.
S ružencom v ruke a piesňou na perách
pozdravovali Slováci pri práci
Patrónku našu, Božiu mať.
Smiešny je dnes pre nás ten ich bohobojný život.
Zabudli sme dávno na Toho,
ktorý dych náš má v moci, myslíme si pyšne,
že všetko zvládneme bez Božej pomoci.
Veru, slepá je to myseľ, ktorá takto zmýšľa.
Nevládne v tom srdci Múdrost' pravá,
nevypovie dobrú radu taká hlava.
Kráčam Slovenskom a zastaviac sa pri kríži,
myslím na túžby predkov našich
a na to, čo čaká nás...
Preto využiť chcem prítomnú chvíľu každého
dňa, aby bránila som Božiu česť
i dobro slovenského národa.

HLÁSANIE

Doteraz som obrábal drevenú matériu,
nepoznaný žil som medzi vami.
Prejavil sa ale vo mne mocný Duch,
čo sa vznášal nad vodami.

Doteraz som stromy otesával v stoly
a chválievali ste moje mravy.
Ale teraz je čas, čas vašej obnovy.
Slová, ktoré idem hovoriť,

vás privedú k blaženej ríši.
Rozpomeňte sa, moje deti.
Čo vám odkazujem?
Božie kráľovstvo a pokánie.

Pokánie je metamorfóza myšlienok
a zrušenie krutých svetských pravidiel.
Božie kráľovstvo je moje Svetlo
vo vašej duši prebývajúce.

Idem pradávne tóny rozoznieť.
Prosím, s láskou ich prijmite.
Kým sa vrátim, prosím, šírte to ďalej.

Kto chce, nech je so mnou neustále.
Večer pri ohni vám rozpoviem viac .

NOČNÁ MODLITBA

Nemôžem predsa spať,
keď nesmrteľný duch pohýna
k nadhviezdnym výšinám.
Noc a jej perlami posiaty plášť
ma na rozkošné stretnutia pozýva.
Na riekach medzi posielam
vyznanie, čo vo mne zrelo
už mnoho vekov.
Prichádzam tam,
kde dochádzajú slová mystikom.
Ja viem, Otče, som tvojou archou,
nie si môj občasný hosť.
Žijem z Teba a chcem len z teba piť.
Si moja súčasť, a to je zodpovednosť.
Po lupienkoch na tony milostí,
ktoré si vôbec nezaslúžim...
A ty leješ oleja, aj keď jem otruby,
biedny pokrm prasací.
Taký si, láskavý Otec.
Vrch nočný stopy nesie
Tvojho zaskvenia sa medzi cherubmi.
Vrch nočný ma volal
a ja neľutujem, volám Abba.
Nechcem si Ťa, Milý, ukryť len v dlani.
Ty musíš tiecť požehnaním
k ostatným dušiam, Netušený.

PREMENENIE

Pod'ťe, deti, na skaly.
Náš Abba zostúpi
a bude chrliť dym.
Ja Som božský šat
odložil, som tesárov syn.
Rozbijem na zreniciach
apoštolov hmlisté okná.
Hľad'ťe a budete žiarit'
ako Ja. Nebojte sa...

Som Svetlo vo vás.
Rozhovor s Ocom ma obnažil.
Toto je naša pravá podstata.
Pite z tohto extatického nektára.
Posila pre prechod temným údolím.

To všetko sa má naplniť.
Pečaťou správ sú vzatí muži.

Zahalil nás rajský oblak.

Nestavajte z halúzok stánky.
Vy ste stánok a ja navždy
vo vás prebývam.

PŮŤ

Boží prst akoby vyhlbil
vrásku k mojej milej kaplnke.
Kdesi hrmí, aj sa mračí,
nezastaví ma to, len si pokľaknem.

BRANISLAV VALKOVIČ

Spev cikád

Tu ma pokrstili, keď navialo snehu.
Boli to časy, ľudské srdcia ešte horeli.
Šepkám Zdravas' svätému prahu,
ach, ženuška, boli to časy, keď dávali
sme deťom oheň z pod nášho krbu.

Posilou od Božej Matky vstávam
a poberám sa bodro domov.
Kosti zložíam na stráž stenám
belasým, nemým, je nočný pokoj.

Ráno vstanem a narátam vrásky
nelások k hnevnikom svojím.
Každého odprosím, tak vdovsky,
veru ja musím tieto cesty hľbit'.

SRDCE

Kým môj Tkáč dovolí,
tepem záblesky života.
Som velebené hymnami
oddaných básnikov. Ukrývam
bytosti tajné záhony.
Popíšte ma osudov výrokmi,
farbami z božskej palety.
Maľujte na mňa tiché pašienky
i údolia smrti, keď sa urazím,
že ma Tvorca láskal klincami.
Také som, srdce, vesmírna dial'ava,
nedostupná krajina...
Bývate vo mne, som vaša podoba.
Srdce, keď z teba dýcham,
ty bozkami žehnáš spriaznené duše.
Neprestávam spomínať
v tvojej intímnej sfére.
Majte tu všetci hosťovský trón
a nechže tu vládne sám Boh,
ktorý volá: Buďte tu čistí, ako Ja Som.

SVIATOSŤ LÁSKY

Pod'ťe, deti, čujte ma.
Naučím vás pravde,
ktorá prachom zapadla.
Aj iskra, ktorou ste,
i tá má byť křímená.

Pod'ťe, deti, čujte ma.
Sadnite si so mnou
za sľúbený paschálny stôl.
Strom večného života
uprostred vás sedí
a plod ide dať.
Je môj čas.

Hoc najchutnejší som,
prekľajú a vytnú ma.
Nebojte sa, ja sa vrátim.
Ja tvorím všetko po novom.
staviate si tak už teraz
svoje oslávené telo.

Kto ste, to sa ukáže,
keď začne moja miazga
prúdiť do vašich tkanív,
prastarým hadom poranených,
staviate si tak už teraz
svoje oslávené chrámy.

Keď sa vrátim z brán pažravosti,
a odmenu víťaza ponesiem si domov,
odvtedy ja ostanem s vami,
kým sa svet s lomožom
a zvukom poľnic neroztaví.

Keď sa vydám na svätú púť
do Nebeského Jeruzalema,
vtedy spomeňte na moje slová:
Toto robte na moju pamiatku.

Vtedy si spomeňte na deň Slnka,
že vtedy som hrob rozpukal,
vtedy sadnite za môj stôl
a moja miazga nech do vás preniká.

Ostanem v mušte lásky.
Zablysnem sa v múke jednoty.
Prídem čoskoro s anjelmi v sláve.
Amen, amen. Pripravte si olej.
Toto je môj testament.
Bohom milovanú pozdravil posol zrodení.
Padol pred pannou jeden zo siedmich.
Tečie ňou more nevysloviteľných milostí.
Nediv sa tomu pozdraveniu, Miriam.
Hľa, zlatom neporušenosti otepaná archa,
sám Boh vstúpi v jej lono.
V prítmí nazaretského domu deva
zmotáva nite sveta v jeden bod.
Vedie dialógy, len tak sama
pre radosť z prísľubov Izaiáša.
Zvitok horiaci ohňom Ducha
ju však zrazu ovládol.
Hľa, panna je tehotná,
porodí v temnotách Svetlo.

SLÁVA MIERNOSTI

Koľko takých Betšabe
bolo v trápnom živote?
Uriáša čestného v zbabelosti
postavil som v chlípne šíky,
kde vernosť zaiste padne.
Ktože dodá mojim cestám
zlatistý žiar v Zákone?
Ktože zadrží púte moje
ku čašám prázdnenia?
Nátanov hlas nech znie,
nech kričí z polnočných striech,
vždy keď sa zatackám.
Mužnosť rytierska,
povstaň vo mne dnes...

Pred piatimi rokmi zomrel kňaz-jezuita a spisovateľ Šebastián Labo. Bol to mimoriadny človek s veľkým počtom priateľov a za jedného z nich sa skromne pokladám aj ja. Zoznámil som sa s ním v Ríme, kde patril do krúžku spolupracovníkov biskupa Pavla Hnilicu. A práve charizmatická osobnosť biskupa Hnilicu urobila z nášho prvého stretnutia pevný priateľský vzťah. Obaja sme mali rovnaký názor a rovnaké oduševnenie za idey, ktoré symbolizoval a presadzoval biskup Hnilica. Biskup Hnilica zasvätil svoj život službe bratom – pro fratribus. V praktickej forme to bola materiálna a duchovná pomoc prenasledovaným bratom a sestram v krajinách pod komunistickou diktatúrou. Kňaz a spisovateľ Šebastián Labo bol jeho verným a doživotným pomocníkom.

Šebastiánova cesta k oltáru nebola ľahká. Od detstva túžil po kňazstve, ale v prostredí, v ktorom mu bolo prisúdené žiť, nemohol svoj sen uskutočniť. Po maturite na gymnáziu v Kláštore pod Znievom v roku 1951 bol na Slovensku už len jeden kňazský seminár a ten bol pod úplnou kontrolou komunistického režimu. Nuž dal sa na štúdium histórie a archívniectva. Po úspešnom skončení štúdií začal v roku 1956 pracovať v Slovenskom štátnom ústrednom archíve v Bratislave. Ale túžba po kňazstve v ňom nevyhasla a nedala mu pokoj. Hľadal spôsob, ako ju realizovať: keď nie na Slovensku tak potom zahraničí. Lenže pre ľudí ako on, to bola „cesta zarúbaná“. Neprestával však dúfať. Ako zvykol o tom často rozprávať, prenechal celú záležitosť Pánu Bohu. „Ak ma tam Pán Boh chce, cestu mi ukáže. Zároveň som bol pamätlivý ľudovej múdrosti, ktorá radí: 'pomáhaj si človeče, aj Pán Boh ti pomôže a hľadal vhodnú príležitosť.'“

Tá sa mu naskytla v období po-stalinského odmäku, keď Nikita Chruščov začal presadzovať politiku „mierového spolunažívania“. V roku 1962 sa mu podarilo zaistiť si účasť na skupinovej zahraničnej ture do Sovietskeho zväzu. Navštívili mestá Lvov, Kyjev, Moskva, Leningrad a Riga. Pri tejto ceste starostlivo sledoval, či je možnosť využiť turistiku ako relatívne bezpečný spôsob dostať sa na Západ. O čom v roku 1962 špekuloval, to sa mu v roku 1963 podarilo. Pokladal to za priamy Boží zásah do svojho života, odpoveď na jeho modlitby. Takmer záračne dostal miesto v turistickom zájazde, ktorý zahŕňoval nielen socialistické krajiny, ale aj kapitalistický Západ: Žilina-Kyjev-Odesa-Soči-Egejské a Stredozemské more. Keď ich turistická loď pristála na Sicílii, v meste Palermo využil príležitosť – prestal byť turistom a stal sa utečencom-emi-grantom. Z Palermo odišiel do Ríma, tam študoval filozofiu a teológiu na Lateránskej univerzite a 1. marca 1969 ho biskup Pavol Hnilica vysvätil za kňaza. Po kňazskej vysviacke vstúpil do jezuitského rádu a zároveň sa stáva spolupracovníkom biskupa Hnilicu v rámci jeho misijného diela Profratribus. V tejto práci vytrval prakticky celý svoj život – najprv v Ríme a potom v Nemecku.

Po páde komunistického režimu sa vracia na Slovensko. Žil v Trnave, ale jeho pôsobiskom bolo celé Slovensko. Ako pútnik- misionár navštevoval rozličné farnosti. Svojimi kázňami a prednáškami sa stal známy hlavne ako šíriteľ Fatimského odkazu Panny Márie. Posledné mesiace svojho života strávil v senioráte Spoločnosti Ježišovej v Ivanke pri Dunaji, odkiaľ si ho Pán Boh povolal 22. mája 2014 – teda pred piatimi rokmi.

Od roku 1971 pracoval v nemeckom Koblenzi. Vydával časopis Profratribus - Stimme der schweigen den Kirche a popri tom sa čínil aj literárne. Jeho prvým knižným dielom bola publikácia Das Attentat auf den Papst (1982), ktorá vyšla aj v slovenčine pod názvom Zabijem pastiera. Celkovo je autorom asi dvadsiatich kníh.

Bol kronikárom apoštolských ciest Jána Pavla II. a Benedikta XVI. Jeho poslednou publikáciou bolo polemické dielo Róbert Bezák; pravda o odvolanom arcibiskupovi (2014).

Dá sa povedať, že Šebastián Labo bol literárne činný až do konca svojho života a iba smrť mu vyrazila pero z ruky. A patrí sa ešte dodať, že ostalo po ňom rozpracované dielo Štyridsať rokov v blízkosti Božieho muža. Toto mala byť kronika jeho spolupráce s biskupom Pavlom Hnilicom, s dôrazom na posledné roky biskupovho života. Život biskupa Hnilicu až do roku 1995 je zachytený v dvoj-

smere najviac na mňa naliehal práve sám nebohý biskup Pavol. Postupom času získaval podrobnejší obraz o mojom živote doma, keď sme sa mi dvaja ešte nepoznali a naliehavo ma žiadali opísať všetko, čo som prežil doma a spoločne s ním v cudzine....

V poslednej kapitole zachovaného rukopisu Šebastián dojemne opisuje svoje lúčenie s rodnou obcou, s matkou a s kňazom vo Valaskej Belej:

Po skončení svätej omše a vyprázdení Božieho chrámu veriacimi som niekoľko minút strávil v úprimnom rozhovore s pánom farárom Pavlom

aby som našiel jediný katolícky chrám v meste.

Vedel som, že kostol svätého Ludovíta, známy pod menom francúzsky kostol, sa nachádza práve v bezprostrednom susedstve masívnej a odstrašujúcej budovy známej ako Ľubjanská väznica. Kostol sa nazýva „francúzsky“ preto, lebo v 19. storočí ho postavilo Francúzsko pre svojich občanov a diplomatov žijúcich v Rusku. Od revolúcie slúžil ako jediný katolícky chrám v Moskve, pre celý diplomatický zbor v metropole ZSSR.

Žiaľ, chrám pri mojej prvej „výzvednej“ návšteve bol zamknutý, vonku na dverách žiadne oznamy, a tak

Krátka spomienka na kňaza a spisovateľa Šebastiána Labu

(K 5. výročiu jeho smrti)

Šebastián Labo SJ a otec biskup Pavol Hnilica s pápežom sv. Jánom Pavlom II.

sväzkovej biografii Pavol Hnilica, biskup umlčanej Cirkvi, ale posledné roky jeho života (1995-2006) dosiaľ prázdny stránkami. Pritom je to obdobie nezmenšenej biskupovej činnosti, bohaté na významné udalosti.

Šebastián sľúbil, že sa na túto úlohu podujme. Jeho prístup bol typický. Vysvetľoval: „Naše životy boli tak úzko spojené, že si neviem predstaviť, ako by som mohol opisovať biskupove životné osudy bez mojich. A preto chcem v prvých kapitolách knihy predstaviť udalosti, ktoré formovali môj život.“ Asi od roku 2012 mi začal posilať na prečítanie a pripomienkovanie jednotlivé kapitoly, ktoré on označoval ako „hrubý náčrt“. Takto mi postupne poslal asi 100 strán rukopisu. Inak neviem, ako ďaleko v práci pokročil a či sa vôbec jeho rukopis zachoval.

Rukopis začína slovami:

Svoje spomienky na mons. Pavla Máriu Hnilicu SJ, (30. marec 1921 – 8. október 2006) ako aj autobiografickú črtu môjho života začnem trochu neobvyklou prosbou na čitateľa. Ak by niektorý čitateľ alebo čitateľka už po prečítaní titulu knihy a niekoľkých strán získali dojem, že kniha chce byť akousi samochválou autora, tak ho láskavo prosím, nech knihu spokojne zavrie, odloží stranou a viacej sa k nej nevracia. Nejde tu o mňa, ja som tu iba druhoradou osobou, akoby tieňom Božieho muža, v blízkosti ktorého som prežil 40 rokov svojho pozemského života. Toľko na začiatok.

Viaceri priatelia, ale i blízki známi, ktorí vedeli o mojej dlhoročnej spolupráci s otcom biskupom Pavlom Hnilicom v zahraničí a aj po páde totality a ktorí poznali naše osobné vzťahy, ma hneď po jeho smrti v októbri 2006 naliehavo žiadali (a niektorí ma aj ďalej žiadajú) napísať jeho životopis. Pritom ma vyzývali a či provokovali, aby som v tejto súvislosti písal aj o svojom živote, čiže určitý druh autobiografie.

Zároveň chcem poznamenať, že v tomto

Kováčom, so statočným a nebojácnym vyznávačom Kristovým. Tešil sa môjmu plánu stať sa kňazom a prisľúbil vrúcnu modlitbu a zvlášť svätú omšu za šťastlivý útek v piatok 27. septembra 1963, kedy sa môj plán mal uskutočniť. „Šebastián, neboj sa, buď si istý, že sa ti všetko podarí,“ znela jeho povzbudzujúca predpoveď, ktorá sa – vďaka Pánu Bohu – splnila. Svojím kňazským poženianím a comosclopacis – s bozkom pokoja – sme sa v tichu rozlúčili.

Naším čitateľom tu na ukážku predkladám kapitolu, v ktorej Šebastián opisuje svoj prvý turistický zájazd do Sovietskeho zväzu. Buona lettura!

MOJA PRVÁ CESTA DO MOSKVE

Moskva, návšteva (iba zvonku) známej väznice Ľubljanky

Konečne po 30 hodinách cesty vlakom, v utorok 17. septembra 1962 sme sa ocitli v Moskve, v centre svetového komunizmu. V duchu som sa modlil, mysliac na to všetko, čo toto mesto a táto krajina ovládaná a komandovaná "komunistickou elitou" pre samotné Rusko a celý svet desaťročia znamenala a znamená, čo všetko škodlivé a nebezpečné pre jednotlivcov a celé národy vychádzalo a ďalej vychádza z centrality bolševizmu, s historickým a krásnym Kremľom. Pri myšlienke na ich "nesmrteľných" vodcov Lenina a Stalina, ich činy, človeku prechádzal mráz po chrbte a zostávalo iba s dôverou sa obrátiť na svätého Michala archanjela, a všetkých svätých, osobitne na Pannu Máriu, Kráľovnú archanjelov, aby nikdy viac nedopustili takéto tragédie.

Autobusy nás priviezli do hotela v strede mesta, neďaleko Červeného námestia. Po obsadení izieb v hoteli, sme sa všetci rozprchli do mesta, napätí a zvedaví, aký obraz a čo všetko nám Moskva poskytne. Hľadanie Ľubljanky bolo prvým cieľom mojej návštevy v Moskve; nie preto, aby som sa tam dobrovoľne zahlásil, ako "priateľ" komunizmu, lež

so som nedozvedel, o koľkej hodine začína ranná svätá omša. Preto som na druhý deň ráno prišiel už o pol ôsmej, čo bolo pol druhej hodiny pred začiatkom svätej omše, nakoľko tá začínala až o deviatej.

Medzitým som sa pozeral na masívnu a odstrašujúcu budovu Ľubjanky. Pohľad na ňu a myšlienky, čo všetko sa v nej za desaťročia odohralo, priznám sa, mi naháňal strach. Z kníh som o Ľubjanskej väznici vedel dosť, aby ma myšlienky na väznicu mierne neelektrizovali.

SLOVÁCI V LUBLJANKE:

VENDELÍN JAVORKA,

JÁN KELLNER A JANKO KOŠÚT

Pre nás Slovákov je dobre vedieť, že určitý čas v Ľubljanke ako "vatikánsky špión" strávil aj náš slovenský a veľmi známy misionár, jezuitský páter Vendelín Javorka, prvý rektor Russicav Ríme. V rokoch 1943 a 1944 pracoval ako misionár v rumunskej Bukovine. Tam ho zastihol aj príchod Červenej armády, ktorá ho hneď zatkla a okamžite deportovala do Moskvy, do Ľubjanky, do tejto fabriky na mučenie a smrť. Zo smrtiacej väznice po niekoľkých mesiacoch bol s ďalšími väzňami deportovaný na Sibír, kde v GULAGoch strávil celých dvanásť rokov.

Po toľkých rokoch veľkého utrpenia v sibírskych GULAGoch, často na pokraji smrti, sa v roku 1958 vrátil s podlomeným zdravím k svojim drahým príbuzným do Žiliny. Po niekoľkých rokoch prežitých v tichu modlitby a rozjímania odovzdal tento horlivý misionár Ruska svoje sľachetné kňazské srdce a dušu Bohu 26. marca 1966. Mnohí hovoria, že je vhodným kandidátom na blahorečenie a niečo, ako som počul, sa v tomto smere aj robí. Kiež táto práca skončí úspešne.

V knihe Janka Košúta o jeho osemročnom nútenom pobyte v sibírskych Gulagoch som sa dočítal, že sa v jednom lágri nečakane a na veľkú radosť stretol aj s rodom, slovenským jezuitským pátrom Vendelínom Javorkom. Janko Košút v súvislosti s pátrom Javorkom spomína dojímavú, ale bolestnú udalosť. Jedného dňa sa vraj páter Javorka vo svojom fyzickom oslabení a duchovnom rozochvení rozplakal ako malé dieťa. Niet sa čo diviť po podstupení toľkého fyzického i duchovného utrpenia.

Neľudské, brutálne zaobchádzanie s väzňami, ťažká práca, hlad a sibírsky chlad, mučivé vyšetřovania mnohých priviedli k samovražde. Pri správe o detskom plači pátra Vendelína Javorku som tíško zaslzil i ja. Janko Košút, rodák z Vígľašu, bol začiatkom roku 1945, niekoľko mesiacov pred maturitou s mnohými inými mladými mužmi, slovenskými vlastencami väčšinou študentmi (medzi ktorými bol aj spisovateľ a istý čas minister kultúry vo vláde Vladimíra Mečiara) násilne odvedený sovietskou tajnou políciou (NKVD) do Sovietskeho zväzu a vrhnutý do Gulagov.

Nie je vylúčené, že aj ďalší náš rodák, jezuitský kňaz, páter Ján Kellner, pochádzajúci z Kežmarku pravdepodobne mohol byť tiež väznený v Ľubljanke, ako "vatikánsky špión." Žiaľ máme o ňom len kusé správy, ako ich uvádza Lexikón katolíckych

JÚLIUS SLOWACKI

Uprostred nehôd Pán Boh uderí

Preložil Dr. Jozef Bánsky
počas študijného pobytu v Krakove roku 1948

Uprostred nehôd Pán Boh uderí zvon,
to slovanskému pápežovi pripravuje trón.
Ten pred mečmi neutečie, ako dáky Vlach,
Bát' sa nebude ani seče, ved' svet je iba prach.
Oči jeho slovom planúce. Nádej v ňom uzrie biely duch.
Za ním pôjdu národy blúdiace, do svetla kde vládne duch,
jeho modlitby príkazy počúvne nie iba ľud.
Ved' ak on rozkáže i slnko sa zastaví.
Bo jeho moc nie je blud.
Hľa už sa blíži na tróne novom obnoviteľ' i pozemských síl.
Stíši sa v cievach pod jeho slovom krv našich síl.
V srdciach sa rozleje jasnosťou Božou pramenný duch.
Sily nám treba, aby sme pozemský pozdvihli svet.
Preto prichádza pápež slovanský – brat nad ktorého niet.
Nájde on balzam liečivý na každú sveta ranu.
Nadšený ľud mu spraví víťaznú slávobránu.
On rozdá lásku – kým svetskí mocnári dávajú vražednú zbraň.
Posvätnú moc on prejaví, keď vezme svet na svoju dľaň.
Holubica mieru z rúk mu vyletí, ponesie hymnickú zvesť.
Novinu vzácnu, že duch už svieti a zjavná je jeho česť.
Nebo krásne sa nad ním otvára na každú sveta stranu.
On znakom kríža požehná svet – ľudstvu na obranu.
Národy zbratá hlasom svojim v jeho objatí.
Pôjdeme radi za cieľom pravým i za cenu veľkých obetí.
Posvätná moc mu silu dá i podporu národov.
A moc tá bude patrná aj pred duší tmou.
Tohto muža uzriete čoskoro sami, najprv len tieň a potom tvár.
Zahojí všetky sveta rany, obnoví žiar,
zdravie k nám prinesie, zapáli lásku.
Vyvrhne červy a hdy a inú chásku.
Prach cirkvi vymetie.
Tvorčiu moc Boha jasne ukáže vo svete.

Preklad vizionárskej básne poľského dramatika Juliusza Slowackeho
"Uprostred nehôd Pán Boh uderí" (1848) sa v slovenskej tlači
objavil po prvý raz v časopise Verbum.
V Poľsku originál básne pre svoju aktuálnosť a pôsobivosť
bol uverejnený v poslednej dobe viackrát.
Aj na Slovensku v období totality sa tento slovenský preklad J. Bánskeho
rozširoval medzi veriacimi ako samizdat a udivoval svojou aktuálnosťou.
Profesorka, slavistka Mária Bobrownicka,
spolužiачka Karola Wojtyly, z Jagelonskej univerzity v Krakove,
poslala tento preklad aj do Vatikánu pápežovi Jánovi Pavlovi II.
On totiž zbieral preklady tejto básne vo všetkých jazykoch.
In: Verbum, 7, 1996, č. 1, s. 43-44.

JURINOVA JESEŇ 2019

15. ročník Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby
v kategóriách poézia a próza

Organizátori:
Žilinský samosprávny kraj
Kysucká knižnica v Čadci
Obec Klokočov
Spoluorganizátori:
Mesto Turzovka

Kultúrne a spoločenské stredisko Turzovka

Hlavný partner projektu:
Fond na podporu umenia

Mediálni partneri:
Kultúra – Dvojtyždenník závislý od etiky
Tlačová kancelária Konferencie biskupov Slovenska
Kysuce – Nezávislý týždenník Kysučanov
My – Kysucké noviny
moje Kysuce.sk
Kysucká televízia
Televízia Lux
Rádio LUMEN

vyhlasujú

15. ročník Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby
v kategóriách poézia a próza
JURINOVA JESEŇ 2019

Podmienky súťaže:

- Literárnej súťaže sa môže zúčastniť každý autor, ktorého práce neboli doposiaľ knižne publikované. Výnimočne môže byť do súťaže zaradený autor, ktorý vydal svoju tvorbu vlastným nákladom alebo publikoval knižne a jeho súťažný príspevok ocení odborná porota ako mimoriadny počin v oblasti pôvodnej duchovnej tvorby.
- Súťaž je vekovo neohraničená a určená predovšetkým pre začínajúcich autorov.
- Súťažné práce v kategóriách - poézia a próza sú duchovne zamerané a písané v slovenskom jazyku. Súťažné príspevky musia byť pôvodné a doposiaľ nepublikované.
- V prípade, ak autorovi už vyšla knižne prvotina v kategórii poézia, môže zaslať súťažný príspevok do kategórie próza a naopak.
- Každý autor môže do súťaže zaslať najviac 5 poetických, resp. prozaických útvarov v maximálnom rozsahu 10 strán normalizovaného formátu A4.
- Súťažiaci zasiela svoje práce so sprievodným listom, ktorý musí obsahovať: meno a priezvisko súťažiaceho, vek, kontaktné údaje (adresu, tel. číslo, e-mail). Ak zasiela viac súťažných prác, uvedie ich súpis na sprievodnom liste. Pri názve každej súťažnej práce uvádza svoje meno a priezvisko.
- Súťažiaci poskytnutím svojich osobných údajov udeľuje súhlas s ich využitím na účel organizačného zabezpečenia súťaže „Jurinova jeseň“ po dobu jej trvania.
- Súťažné práce je potrebné zaslať na e-mail: jurin@kniznica-cadca.sk vo formáte textových editorov MS Word (doc, docx.), Open Office. Autori, ktorí nepracujú s počítačom a nevyužívajú na komunikáciu internet, posielajú súťažné práce v tlačenej forme (nie ručne napísané) na adresu: **Kysucká knižnica v Čadci, Ul. 17. novembra 1258, 022 01 Čadca.** Na ľavú stranu obálky uvedú označenie „JURINOVA JESEŇ 2019“.

9. Uzávierka súťaže je 31. augusta 2019.

10. Zaslané súťažné práce bude hodnotiť odborná porota, zostavená zo známych slovenských spisovateľov a literárnych teoretikov, ktorí navrhnú autorov na ocenenia v zmysle platných propozícií literárnej súťaže duchovnej tvorby v kategóriách poézia a próza „JURINOVA JESEŇ“.

11. Vyhodnotenie literárnej súťaže sa uskutoční v dňoch 10. - 11. októbra 2019.

Na vyhodnotenie budú pozvaní súťažiaci podľa návrhu odbornej poroty.

12. Organizátori súťažné texty nevracajú späť a nebudú sa jednotlivito vyjadrovať k zaslaným súťažným prácam. Odborná porota sa vyjadrí iba k vybraným prácam autorov pozvaných na záverečné vyhodnotenie súťaže.

Literárnu súťaž z verejných zdrojov podporuje Fond na podporu umenia. Spolufinancovanie zabezpečuje Žilinský samosprávny kraj.

Zo skicára Andreja Mišanka

Kapitoly z dejín
katolíckej faleristiky a drobnej plastiky VIII.

Odznak Eucharistického kongresu v Bratislave z roku 1924

Eucharistické kongresy sa stali od druhej polovice 19. storočia jedným z najmladších mimoomšových prejavov eucharistického kultu. Idea týchto kongresov sa zrodila vo Francúzsku a je natrvalo spojená s osobnosťou Emílie Tamisiérovej, ktorá neskôr prijala rehoľný habit. V rozšírení tohto prejavu zbožnosti jej pomohol jej spovedník a františkánsky terciár, blahoslavený Antoine Chevrier, ktorý bol aktívnym podporovateľom šírenia úcty k Eucharistii aj mimo liturgie. Adoráciu Najsvätejšej Sviatosti Oltárnej pokladal za predĺženie obety sv. omše a ďalší priamy spôsob úcty Božej prítomnosti medzi katolíckym veriacim ľudom. Eucharistické kongresy sa stali na prelome 19. a 20. storočia cyklickými masovými zhromaždeniami katolíkov, ktorí takýmto spôsobom verejne demonštrovali zasvätenie jednotlivých národov Kristovi. Prvý medzinárodný eucharistický kongres sa konal v roku 1881 v Lille.

Na Slovensku sa prvý Eucharistický kongres konal v dňoch 23. – 27. augusta 1924. Na túto udalosť ostala jeho účastníkom okrem spomienok aj pamätný účastnícky odznak. Bol vyrazený z mosadzného plechu a mal tvar mandorly – svätožiary okolo celej postavy Kristovho majestátu. V dolnej časti mandorly je hlava anjela s rozpätými krídlami, medzi ktorými je rok konania kongresu latinskými číslicami MCMXXIV. V lemovaní mandorly je latinský nápis CONGRESSVS + EVCHARISTICVS. Hlavným motívom v mandorle je monštrancia s hostiou, ktorá nesie iniciály IHS (Jesus Hominum Salvator – Ježiš spasiteľ ľudí). Za monštranciou je silueta bratislavskej veduty s vežou Dómu sv. Martina a bratislavským hradom. Odznaky objednávali pre svojich veriacich správcovia jednotlivých farností, pričom bolo odporúčané, aby si ich kúpili aj tí, ktorí sa na kongrese nemôžu z akýchkoľvek príčin osobne zúčastniť a aspoň takouto formou hmotne podporili jeho úspešný priebeh. Cena odznaku bola stanovená na 2 Kč.

Odznaky jednotne distribuovala Ústredná kancelária Eucharistického kongresu, ktorá sídlila na Kapitulskej ulici č. 2 v Bratislave.

Hneď po zverejnení prvých overených informácií o konaní Eucharistického kongresu v Bratislave sa začali stále častejšie ozývať hlasy z tábora socialistov, komunistov, ale i čechoslovakistických centralistov, ktorí začali priamo obviňovať Slovenskú ľudovú stranu (SLS), že sa chystá zneužiť túto náboženskú a cirkevnú udalosť na svoju politickú agitáciu a stranícku reprezentáciu. Slovenský denník priniesol 23. augusta na titulnej strane úvodník s názvom Eucharistický kongres a podtitulom Národ a eucharistické

tak aspoň korektne. Namiesto toho dávali okázalo najavo svoju otvorenú nevráživosť voči katolíckej konfesii a nenechali si ujsť jedinou príležitosť, aby slovenských katolíkov a ich politickú reprezentáciu neobvinili zo zakukleného maďarského iredentizmu a absencie lojality k ČSR. Ďalšie obvinenie Slovenského denníka sa týkalo údajného prisvojenia si Eucharistického kongresu v Bratislave jedinou politickou stranou – ľudákmi. Autor tohto bojovného úvodníka, podpísaný iba značkou (k.), bol katolícky kňaz a zúrivy nepriateľ

Ľudákov Anton Kompánek, ktorý ešte v roku 1920 vydal v Bratislave propagandistickú polemickú brožúru s názvom Prečo ako katolícky kňaz nie som prívržencom Slovenskej ľudovej strany? a v roku 1924 bol hlavným a zodpovedným redaktorom Národných novín v Turčianskom Sv. Martine. V ďalšej časti svojho úvodníka A. Kompánek jedným dychom stotožnil vlastenectvo s ideou čechoslovakizmu, ktorú tradične zaodel do všeobjímajúceho patriotizmu. Z latentného odporu k československej štátnej myšlienke neváhal vo svojom rozhorčení obviňovať ani najvyšších predstaviteľov SLS: „Schválne sme sa dotkli otázky vlastenectva cirkvi, lebo ich vzájomný pomer ešte stále nie je rozriešený na Sloven-

sku ani v hlavách tých, ktorí stoja na čele tzv. katolíckej politiky a súčasne majú plné ústa slovenského nacionalizmu“. Ešte nevyberanejšími a agresívnejšími spôsobmi útočili v máji a v júni 1924 na pripravovaný Eucharistický kongres v Bratislave a jeho organizátorov ľavicoví radikáli. Na tieto útoky odpovedal v denníku Slováč (19. 6. 1924) Dr. Jozef Tiso, ktorý vo svojom úvodníku napísal:

„Sotva sa ukázala prvá lastovička Eucharistického kongresu v tej maličkaj správe, že dľa rozhodnutia nd. (najdôstojnejšieho, pozn. V.K.) biskupského zboru a v prítomnosti samého ndp. apoštolského nunciusa vydržiavať sa bude v Bratislave dňa 24. augusta 1924, ostrážitý nepriateľ ihneď spustil paľbu. Posmeškováním, ale i útočením, plným zášti, alarmuje svoje obecnstvo, lebo vraj chystá

slávnosti. Tvrdil, že eucharistický kongres je „cirkevnou slávnosťou katolíckou, ktorá už dávno stratila povahu len vnútorne oslavnú a stala sa verejnou manifestáciou“. Ďalej pripomína, že otázka takýchto katolíckych manifestačných podujatí je vraj veľmi chúlостivá, pretože všetky náboženstvá a vyznania v Československej republike (ČSR) boli uznané za rovnocenné.

Centralistický Slovenský denník tak kládol dôraz iba na jednu stránku demokratického princípu – na tézu o rovnocennosti konfesii. Druhú stránku mince – drvivú početnú prevahu katolíkov utilitaristicky zamlčiava, pretože ani početná prevaha katolicizmu na Slovensku neprinútila prezidenta T. G. Masaryka a jeho hradnú kliku, aby tento fakt akceptovali a spravali sa ku slovenskej katolíckej väčšine ak nie ústretovo,

Na tom sa naše charaktery lámu, že nepovažujeme iných za obyčajnú slamu

V súvislosti s nedávnymi atentátmi na Srí Lanke si znovu uvedomujeme to opovážlivé ľudské precenenie svojich možností presadzovať domnelé absolútne dobro aj za cenu absolútneho zla, teda samovraždy. Robili vraj nedávno pokus, kde sa pýtali ľudí, čo určuje zmysel a históriu sveta okolo nich. Spomínali ekonomiku, prírodné sily, náhodu, rôznych vodcov a koncepcie. Ale len málokto prejavil vieru v to, že svet určuje a riadi Boh a jeho vôľa. Tá nietzscheovská opovážlivá viera vo vlastnú vôľu, v silu ľudského rozumu, je zdá sa nevykoreniteľná, ako aj pokušenie vydávať subjektívne skúsenosti z vlastného ochutnávania ovocia zo stromu poznania dobra a zla za dokonalý recept pre dobro celého ľudstva, alebo aspoň jeho vybranej časti.

Existuje toto pokušenie, precenenie našej vlastnej aktivity a reformných snáh, aj v katolíckej Cirkvi, ktorú brány pekelné nepremôžu? Isteže existuje a v súvislosti s naplňaním dejín a ich príslušov sa toto pokušenie evidentne nezmenšuje, ale naopak, intenzívne sa zväčšuje a nárazy bývajú stále bolestnejšie a zúfalejšie.

Čo nám však naďalej dáva nádej, ktorá pretrváva? Ide o to, že cez neustále poučovania stále lepšie chápeme svoju vlastnú bezmocnosť a intenzívnejšie si uvedomujeme evidentnú potrebu pokory a rešpektovania Božej vôle, ktorá v nás účinkuje, ale nemerateľne nás presahuje, je mimo nás a nesmierne vysoko nad nami. "Buď vôľa Tvoja" a "Staň sa mi podľa Tvojho Slova" sú asi najhlbšie a najúplnejšie možné zhrnutia tohto faktu.

Áno, trápime sa na tomto svete a pri snahách zmeniť jeho parametre priam neznesiteľne. Ale čím by sme

boli bez týchto bolestí a trápení? Asi len nejakými tými leňochodmi, ktoré visia na strome a stačí im sem - tam otvoriť ústa, aby do nich padlo niečo, čo im dovoľí prežiť. Ale nepohrdajme nimi, možno majú aj nejaký pocit vďačnosti a prežívajú Božiu prítomnosť, podobne ako tí mnohí "chudobní duchom", ktorým často ani nič iné nezostáva, ako pokorne prijímať osud, ktorý im Boh zosiela.

Je samozrejme, že vzhľadom k talentom a schopnostiam nás múdrejších a šikovnejších, je nevyhnutné mať určité ciele a vytvárať konkrétne programy. Ale upadáme do do najväčšieho hriechu, do pýchy, ak si prestaneme uvedomovať našu pokračujúcu závislosť od Božej vôle a strácame vďačnosť k nášmu Stvoriteľovi, Spasiteľovi a Potešiteľovi zároveň. Možno aj to je príčinou, prečo mysliteľský génius sv. Tomáš Akvinský v závere svojho života považoval celú svoju rozsiahlu tvorbu mimoriadnej úrovne za obyčajnú slamu.

Bezpochyby teda máme mať úctu a lásku aj sami k sebe, k svojim schopnostiam a talentom, ale ako sa píše v Písme mnohokrát, nikdy nesúdme predčasne, ani o svojich činoch a znalostiach, ani o činoch a výčiňoch iných. Boh môže použiť aj ťažké okolnosti, aj zlých faraónov, pre naše vlastné pozdvihnutie a vyslobodenie, predovšetkým od nás samých, od našich zlých, nepokorných a nereálnych ambícií a z nich vyplývajúcich omylov, precenení a zbytočných trápení.

Dúfajme teda a verme, ale zbytočne iných neštíme. A nesnažme sa príliš o vlastnú slávu, aby nám nepadla na našu múdru hlavu.

VLADO GREGOR

Kresba: Andrej Mišanek

VZŤAH TÉMA

Zaplačem až tak,
že sa stanem slzou,
ktorá sa zrodila po vyhnaní z raja,
stanem sa kosatcom a mĺkvym
záružlím,
až uzriem srdcom ruže za ružami,
stanem sa javorom, penou,
keď kvitne orgován,
akoby na zem presiakli
pokojné morské vlny z neba,
stanem sa odrazom,
keď riekou opustím

Až tak objímam,
že začnem zápasit'
a budem sa približovať
tým, že cúvam.
Mojím mostom cez riekou
je bič
a mojím hnevom je láska.
Tak to, čo milujem,
zmení sa na prekážku
a prekážka bude

KATARÍNA DŽUNKOVÁ

Slza po vyhnaní z raja

a ktosi pochopí
tajomné striebro zlatých vrúb.

Vráť sa k tým hladinám,
až riekou opustím,
hoci sa tvárou
nikdy nestretne,
spája nás minulosť...
Až seba opustím,
predsa si vezmem
kúsok dávnej slzy,
stanem sa kosatcom,
pehami ľalií,
stanem sa hrobom –
opusti ho k ránu
a zanes kúsok slz
na hrob orgovánu,
kde sme sa nestretli,
a tak sa znovu dotýkame miest,
kde sa stanem tebou,
až ich opustíš,
až prijmem na lúkach
tvoje priame stopy,
stanem sa stopou ja
a slzy opustím...

Pozri, berie ich slnko do rúk,
pamätá človeka,
keď sám seba uzrel v cudzej slze –

v prvej slze z raja.

napokon milovanou.
Z večného zápasu
vyvstáva obraz,
búrka sa posmieva pokoju vôd.
A ja milujem,
milujem vypálenú trávu.

Priepasť mi uhranie.
Až tam siaha láska?
Alebo v zvrátenom zápase
všetko sa stavia na nohy
a ja volám vlastným hlasom,
keď Boh ma objíma,
a ja zápasím,
dáva mi pokoj,
a ja búrku žnem,
útekom sa vraciam,
rozbitím lepím,
kajám sa k hriechu,
odpúšťam k hnevu,
mlčaním píšem,
písaním mlčím,
a zápasím tak,
že ranou prenikám k jadru
a zápasím tak,
že v hĺbke milujem.

KULTÚRA

Dvojtyždenník závislý od etiky
Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava
Telefón: 0911 286 452
Vydáva Factum bonum, spol. s r. o.
Wolkrova 39, 851 01 Bratislava.
IČO: 35 734 710

Predseda redakčnej rady: Július Binder – Šéfredaktor: Teodor Križka –
Cena jedného čísla je 1.60 € – Časopis vychádza každé dva týždne,
s výnimkou mesiacov júl a august. Ročne vychádza 21 čísel –
Stánkový predaj: Mediaprint Kapa, Pressegrasso, a. s.
Objednávky prijíma Slovenská pošta na elektronickej adrese:
ganisinova.renata@slposta.sk – Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská
pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P. O. Box 164,

820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlac@slposta.sk – Telefonické
predplatné: 02/54418102 alebo 02/54418091 – Registračné číslo: EV757/08 –
Prijímame iba príspevky napísané elektronicke vo formáte word a graficky
neupravené. Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Stanovisko redakcie sa nemusí
zhodovať s názorom autora – E-mail redakcie: kultura@orangemail.sk –
Internetová stránka a archív časopisu: www.kultura-fb.sk –
ISSN 1335-3470 (tlačené vydanie) ISSN 1336-2992 (online)

